فرهیختگان

دوشنبه ۳ شهریور ۱۴۰۴
شماره ۴۴۹۰
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

واقعیت‌های میدانی از آگهی‌های فروش خانه در برخی مناطق تهران چه می‌گویند؟

حراج ملک در شمال تهران؟ خبری نیست

مهدی عبداللهی
دبیر گروه اقتصاد

بازار مسکن در ایران شـــرایط ویژه‌ای دارد. این بازار به‌طور سنتی یکی از ابزارهای ســـرمایه‌گذاری در کشور بوده و به‌عنوان سپر تورمی موردتوجه سرمایه‌گذاران قرار گرفته است. البته این کارکرد اصلی ملک نیست و تابع شـــرایط کشور، یعنی بی‌ثباتی اقتصاد کلان اقتصاد و امن بودن بازار ملک برای سرمایه‌گذاری و فقدان سیاست‌گذاری دولتی برای دریافت مالیات از ملاکان، به یک رویه تبدیل شده است. اما کارکرد اصلی مسکن که ایجاد فضای امن و آرام برای یک زندگی باکیفیت برای خانواده‌هاست، در ایران به‌واسطه جهش‌های عجیب‌وغریب قیمتی ملک، همواره آن را برای بسیاری از خانوارها دست‌نیافتنی کرده است. طبق گزارش اخیر مرکز آمار ایران، سهم مسکن از سبد هزینه‌های خانوار شهری کشور در سال ۱۴۰۳ به ۴۳/۷ درصد رسیده، عددی که نرخ متعارف آن زیر ۳۰ درصد است اما این عدد یعنی سهم مسکن در سبد هزینه‌های خانوار شهری استان تهران در سال ۱۴۰۲ نزدیک به ۵۶ درصد اعلام شد و برای سال گذشته نیز حول‌وحوش ۵۷ درصد برآورد می‌شود. این وضعیت کلی بازار مسکن است اما بررسی‌ها نشان می‌دهد در ماه‌های اخیر این بازار شاهد روندهای جدیدی بوده است. این اتفاقات جدید، کاهش قیمت‌ها به‌واسطه تداوم رکود و همچنین تبعات منفی جنگ ۱۲ روزه ایران و رژیم صهیونیستی است که شرایط بازار مسکن را پیچیده‌تر از قبل می‌کند.

میانگین قیمت آگهی‌های مسکن تهران متری ۱۱۱ میلیون تومان

مرور داده‌های آگهی‌های ملکی نشان می‌دهد میانگین قیمت فایل‌های فروش در مردادماه سال ۱۴۰۳ حدود ۹۳/۴ میلیون تومان بوده که این مقدار در شهریور، مهر آبان و آذرماه ۱۴۰۳ به ترتیب ۹۵، ۹۶، ۹۸ و ۹۹ میلیون تومان بوده است. این عدد در دی و بهمن سال گذشته به ترتیب ۱۰۱ و ۱۰۳ میلیون تومان و در اردیبهشت و مردادماه امسال به ترتیب ۱۱۷ و ۱۱۱ میلیون تومان بوده است.

براساس داده‌های دو پلتفرم «ملک‌رادار و پلتفرم کیلید» بالاترین قیمت‌های آگهی شده مربوط به منطقه یک با هر متر مربع ۲۳۴ میلیون تومان بوده است. پس از آن، منطقه سه با متری نزدیک به ۱۹۴ میلیون تومان و منطقه دو با متری ۱۶۱/۶ میلیون تومان سوم است. منطقه شش با متری نزدیک به ۱۴۷ میلیون تومان و منطقه چهار با متری ۱۱۳ میلیون تومان در رتبه‌های چهارم و پنجم هستند. منطقه ۵، ۷، ۸، ۱۳ و ۲۲ نیز به ترتیب با حدود ۱۱۰، ۱۰۶، ۹۷، ۸۸ و ۸۲ میلیون تومان به ترتیب بیشترین قیمت را در بین مناطق داشته‌اند. همچنین منطقه ۱۸ با ۵۶/۳ میلیون تومان، منطقه ۱۷ با ۵۶/۶ میلیون تومان و مناطق ۱۵ و ۱۶ نیز به ترتیب با ۶۰/۴ و ۶۰/۵ میلیون تومان در رتبه‌های بعدی ارزان‌ترین مناطق شهر تهران هستند.

کاهش ۵ درصدی قیمت آگهی‌ها پس از جنگ

بررسی داده‌های پلتفرم ملک‌رادار، از آخرین وضعیت قیمت آگهی‌های مسکن نشان می‌دهد در مرداد سال ۱۴۰۳ میانگین یا متوسط قیمت هر متر مربع واحد مسکونی در شهر تهران ۹۳/۴ میلیون تومان بوده که این میزان تا اردیبهشت سال جاری با رشد ۲۵/۳ درصدی به ۱۱۷ میلیون تومان در هر متر مربع رسیده است. با شروع جنگ و افزایش رکود در بازار ملک، میانگین قیمت‌های پیشنهادی مالکان مسکن تعدیل شده و آنها هر متر مربع مسکن یا زمین مسکونی را در داخل شهر تهران به قیمت ۱۱۱ میلیون تومان آگهی کرده‌اند. به عبارتی، پس از شروع جنگ قیمت هر متر مربع مسکن در آگهی‌های فروش شهر تهران کاهش ۵/۱ درصدی را تجربه کرده است.

ماجرای کاهش ۲۰ تا ۵۰ میلیونی قیمت مسکن در شمال تهران

۲۲ مرداد ۱۴۰۴ رئیس اتحادیه املاک تهران در یک نشست خبری با رسانه‌ها گفت: «در برخی مناطق شـــمالی قیمت هر متر مسکن بین ۲۰ تا ۵۰ میلیون کاهش یافته است.» کیانوش گودرزی گفت: «بر اساس رصد بازرسان اتحادیه در ۲۰ منطقه تهران، کاهش قیمت بین ۳۰ تا ۴۰ درصد یا ۱۰ تا ۵۰ درصد نیز مشاهده‌شده است. با این حال، خرید و فروش واقعی بسیار محدود بوده و بیشتر اعداد و ارقام مطرح‌شده هنوز در سامانه معاملات ثبت نشده است.» وی ادامه داد: «به‌عنوان نمونه، در منطقه ۲ واحدهایی که پیش‌تر ۳۸۰ میلیون تومان قیمت داشتند، اکنون با حدود ۳۰۰ میلیون تومان عرضه می‌شوند که نشان‌دهنده کاهش ۸۰ میلیون تومانی است. در برخی مناطق شمالی، کاهش قیمت بین ۲۰ تا ۵۰ میلیون تومان و در مناطق جنوبی به تناسب کاهش کمتری برای هر واحد مسکونی ثبت شده است.» گودرزی همچنین گفت: «با خروج اتباع که عمدتاً در مناطق جنوبی تهران ساکن بودند، تعداد فایل‌های ملکی در این مناطق افزایش یافت که پیش‌تر متقاضی نداشتند.»

اعلام این داده‌ها از سوی مراجع صنفی در حالی صورت می‌گیرد که در داده‌های دو پلتفرم حوزه مســـکن ردپایی از این آمارها دیده نمی‌شود. به عبارتی، بررسی داده‌های آگهی‌های فروش ملک نشان می‌دهد اعلام کاهش ۲۰ تا ۵۰ میلیون تومانی در قیمت هر متر مربع مســـکن در شمال شهر تهران در حالی است که از اواسط اردیبهشت تا انتهای مردادماه امسال قیمت‌ها در چند منطقه نیمه شمالی تهران از منطقه ۴ و ۶ تا ۱ و ۲ و ۳ بین ۴ تا ۶ میلیون تومان کاهش داشته است.

یک کارشـــناس حوزه تحلیل داده‌های ملکـــی در توضیح این تناقض آماری به خبرنگار «فرهیختگان» گفت پس از اعلام مواضع مدیران صنف مشـــاور املاک، وی هم انتظار کاهش قابل توجه در قیمت‌های ملکی را داشته اما پس از مشاهده قیمت‌های درج شده در آگهی‌های ملکی، به طور کلی تصورش از آنچه روایت می‌شد، تغییر پیدا کرده است. وی می‌گوید اولا این داده‌ها، داده‌های آگهی‌های ملکی بوده و همواره قیمت نهایی فروش به واسطه چانه‌زنی و شکل گیری معامله، پایین‌تر از قیمت آگهی خواهد بود. با این حال باید توجه داشت معمـــولا قیمت‌های فروش حول و حوش ۵ درصد با قیمت آگهی‌های ملکی اختلاف خواهد داشـــت. وی ادامه می‌دهد، اگر هم این شکاف ۵ درصدی را در نظر بگیریم، بازهم نمی‌توان کاهش ۲۰ تا ۵۰ میلیون تومانی قیمت مسکن در مناطق شمالی را تایید کرد و تنها موردی که در اینجا می‌ماند اینکه، ممکن اســـت برخی از واحدهای مســـکونی به واسطه نیاز فوری مالک به فروش، با تخفیف ۲۰ تا ۵۰ میلیون تومانی روبه‌رو شده باشند و این موضوع را نمی‌توان به همه فایل‌های فروش نسبت داد؛ چراکه اگر سقوط ۲۰ تا ۵۰ میلیون تومانی قیمت ملک در مناطق شمالی صحت داشت، این موضوع بالاخره اثر خود را روی میانگین وزنی قیمت آگهی‌های ملکی منطقه می‌گذاشـــت که ما در حال حاضر شـــاهد این موضوع نیستیم و آن ادعای سقوط ۲۰ تا ۵۰ میلیون تومانی (در هر متر مربع) ممکن است تعداد اندکی از فایل‌های فروش را تحت‌تاثیر قرار داده باشد که نتوانسته به موضوع فراگیر در سطح منطقه تبدیل شود.

ادعای فرار از تهران به شمال در آمارها دیده نمی‌شود

اواسط تیرماه امسال یکی از رسانه‌های اقتصادی کشور از «کاهش ۳۰ درصدی قیمت مســـکن در مناطق شمالی تهران پس از جنگ ۱۲ روزه و راه افتادن موج معاوضه و تهاتر در بازار ملک تهران» خبر داد. این رسانه مدعی بود: «تا دو ماه گذشته، فروشندگان متری بیش از ۲۰۰ میلیون تومان قیمت می‌زدند؛ اما اکنون همان ملک را متری ۱۶۰ میلیون تومان به فروش گذاشته‌اند؛ تازه البته اگر مشتری پیدا شود!» این رسانه حتی مدعی شد مالکان در شمال تهران املاک خود را با ویلا در شهرهای شمالی کشور تهاتر می‌کنند و شدت مهاجرت‌ها به حدی است که باید نگران بافت جمعیتی شهرهای شمالی بود.»

این موضوع بازتاب و انکعاس زیادی در رسانه‌ها داشت و برای افکار عمومی نیز نوعی ترس و هراس ایجاد می‌کرد؛ چراکه در جریان جنگ ۱۲ روزه مناطق شمالی‌تر تهران بیش از سایر نقاط تهران مورد هجوم و حشیانه جنگنده‌های صهیونیستی قرار گرفته و آسیب دیده بود.

اما بررســـی‌های «فرهیختگان» از داده‌های دو پلتفرم داده‌های آگهی مسکن (ملک‌رادار و کیلید) نشان می‌دهد سقوط سنگین قیمت‌ها حداقل در آگهی‌های مسکن دیده نمی‌شود و اگر تخفیفی هم باشد، در زمان معاملات و با چانه‌زنی‌های مشتریان رخ می‌دهد. همچنین همان‌طور که در موارد بالا نیز توضیح داده شد، ادعای فرار از تهران و سقوط سنگین قیمت‌ها اگر به یک رویه معمول تبدیل شده بود، آثار آن روی میانگین وزنی قیمت‌های پیشنهادی مالکان برای آگهی‌های ملکی به‌تدریج در این آگهی‌ها مشاهده می‌شد که تاکنون این موضوع رخ نداده است. کارشناسان و برخی از فعالان حوزه ملک می‌گویند گرچه آن روایت فرار از شمال تهران جعلی بوده، اما این‌طور هم نیست که بگوییم در بازار ملک مناطق شمالی تهران هیچ خبری وجود نـــدارد، بلکه فایل‌های فروش وجود دارد، با این حال قیمت‌ها آنچنان تعدیل نشـــده و ثانیا با رکود سنگینی که طی دو سال اخیر بازار مسکن را فراگرفته، تقاضای سرمایه‌گذاری و مصرفی به‌ندرت به سمت املاک بزرگ‌متراژ این مناطق می‌آید که بر این اساس می‌توان شاهد معاملات واقعی و کشف قیمت هم بود.

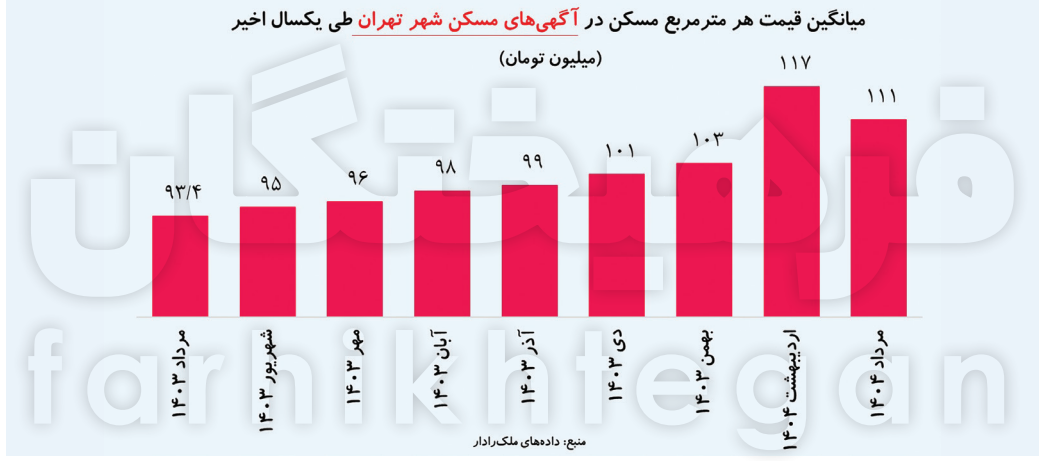

وضعیت تغییرات قیمت آگهی‌های مسکن از نیمه‌دوم اردیبهشت تا انتهای مرداد ۱۴۰۴ - تومان

منطقه	قیمت اردیبهشت	قیمت مرداد	تغییرات	
			مقدار	درصد
منطقه ۴	۱۳۰,۲۹۹,۳۳۹	۱۱۳,۳۰۰,۰۰۰	-۱۶,۹۹۹,۳۳۹	-۱۳
منطقه ۱۲	۷۲,۵۵۷,۱۶۸	۶۶,۲۰۵,۸۴۲	-۶,۳۵۱,۳۲۶	-۸٫۸
منطقه ۱۶	۶۶,۱۲۱,۰۷۶	۶۰,۴۶۹,۰۲۰	-۵,۶۵۲,۰۵۶	-۸٫۵
منطقه ۱۱	۷۶,۰۲۶,۰۸۸	۷۰,۷۸۵,۴۷۶	-۵,۲۴۰,۶۱۲	-۶٫۹
منطقه ۶	۱۵۷,۴۳۴,۳۵۸	۱۴۶,۹۰۰,۰۰۰	-۱۰,۵۳۴,۳۵۸	-۶٫۷
منطقه ۷	۱۱۳,۹۰۲,۸۹۸	۱۰۶,۵۰۰,۰۰۰	-۷,۴۰۲,۸۹۸	-۶٫۵
منطقه ۱۳	۹۲,۷۳۴,۸۳۳	۸۷,۷۷۹,۱۶۷	-۴,۹۵۵,۶۶۶	-۵٫۳
منطقه ۹	۷۸,۰۷۳,۲۸۱	۷۵,۲۳۸,۸۶۳	-۲,۸۳۴,۴۱۸	-۳٫۶
منطقه ۱	۲۴۲,۸۱۰,۴۶۳	۲۳۴,۳۰۰,۰۰۰	-۸,۵۱۰,۴۶۳	-۳٫۵
منطقه ۱۵	۶۲,۳۸۵,۶۲۵	۶۰,۴۴۵,۹۲۹	-۱,۹۳۹,۶۹۶	-۳٫۱
منطقه ۵	۱۱۳,۱۴۴,۲۹۷	۱۰۹,۸۵۰,۳۱۶	-۳,۲۹۳,۹۸۱	-۲٫۹
منطقه ۱۹	۶۸,۵۹۲,۵۲۴	۶۶,۷۰۰,۰۰۰	-۱,۸۹۲,۵۲۴	-۲٫۸
منطقه ۸	۹۹,۹۵۲,۹۲۲	۹۷,۲۴۷,۱۴۷	-۲,۷۰۵,۷۷۵	-۲٫۷
منطقه ۲	۱۶۵,۴۴۱,۹۹۸	۱۶۱,۶۰۰,۰۰۰	-۳,۸۴۱,۹۹۸	-۲٫۳
منطقه ۱۷	۵۷,۶۹۷,۲۱۲	۵۶,۵۷۶,۰۹۹	-۱,۱۲۱,۱۱۳	-۱٫۹
منطقه ۳	۱۹۷,۳۱۹,۴۰۸	۱۹۳,۷۰۰,۰۰۰	-۳,۶۱۹,۴۰۸	-۱٫۸
منطقه ۲۲	۸۲,۷۰۶,۲۷۷	۸۱,۶۵۳,۱۰۷	-۱,۰۵۳,۱۷۰	-۱٫۳
منطقه ۱۸	۵۶,۶۵۵,۶۸۹	۵۶,۳۰۳,۹۷۲	-۳۵۱,۷۱۷	-۰٫۶
منطقه ۱۴	۷۸,۸۶۷,۳۱۳	۷۸,۶۳۸,۰۲۱	-۲۲۹,۲۹۲	-۰٫۳
منطقه ۱۰	۷۰,۷۶۷,۰۳۱	۷۱,۰۱۱,۰۶۱	۲۴۴,۰۳۰	۰٫۳
منطقه ۲۱	۶۳,۸۷۱,۶۳۲	۶۵,۶۱۳,۰۹۴	۱,۷۴۱,۴۶۲	۲٫۷
منطقه ۲۰	۶۳,۶۲۱,۹۵۳	۶۶,۷۰۰,۰۰۰	۳,۰۷۸,۰۴۷	۴٫۸
میانگین تهران	۱۱۷,۲۴۳,۲۵۰	۱۱۱,۱۵۱,۴۸۱	-۶,۰۹۱,۷۶۹	-۵٫۲
حومه	۳۴,۰۸۵,۶۶۸	۳۴,۶۳۴,۶۱۷	۵۴۸,۹۴۹	۱٫۶

منبع: داده‌های ملک‌رادار (موتور جست‌وجوی املاک ایران) و سامانه خرید و فروش کیلید

معاملات مسکن با چه قیمتی انجام می‌شود؟

طی یک سال اخیر تقریباً هیچ داده رسمی از معاملات مسکن در شهر تهران و مناطق شهری کشور منتشر نشده و آنچه مرکز آمار ایران ماهانه با عنوان تورم مسکن منتشر می‌کند نیز مربوط به اجاره مسکن و تورم خدمات نگهداری از مسکن و قیمت آب و برق و سوخت و روشنایی منازل است. طبق داده‌های مرکز آمار، در یک سال منتهی به تیرماه تورم نقطه‌به‌نقطه اجاره‌بهای مسکن ۳۵/۵ درصد بوده است. در هر حال، این عدد را نمی‌توان به تغییرات قیمت مسکن ربط داد و نمی‌توان گفت قیمت ملک نیز طی یک سال اخیر به همین مقدار تغییر داشته است؛ چراکه اثرات افزایش قیمت‌ها در بازار ملک معمولاً با تأخیر خود را روی بازار اجاره‌بها نشان می‌دهد و بعضا در بازار اجاره‌بها، قیمت‌هایی یا تورمی را شاهد هستیم که ناشی از تخلیه افزایش قیمت‌ها (قیمت معاملات مسکن) ۱/۵ یا دو سال قبل از آن تاریخ در بازار مسکن بوده است.

با توجه به فقدان آمار رسمی، اما شاید بتوان این موضوع را مطرح کرد که براساس تجارب گذشـــته معمولاً قیمت آگهی‌های مسکن ۵ تا ۶ درصد بالاتر از رقم واقعی خرید و فروش هستند. براین اساس، در شرایط فعلی برای برآورد قیمت معاملات شاید بتوان گفت اگر معاملاتی در تهران صورت گیرد، احتمالاً میانگین وزنی معاملات حول و حوش ۱۰۴ تا ۱۰۵ میلیون تومان خواهد بود. البته با توجه به شرایط رکودی، ممکن است این رقم پایین‌تر از ارقام مذکور نیز باشد. مقایسه این ارقام با آخرین عدد اعلامی بانک مرکزی از میانگین قیمت معاملات مسکن در شهر تهران که مربوط به مردادماه سال ۱۴۰۳ بوده نشان می‌دهد در آن مقطع، میانگین قیمت معاملات مسکن در کل شهر تهران حدود ۸۸/۵ میلیون تومان بوده است. اگر این اعداد (عدد معاملات سال جاری) نزدیک به واقعیت باشد، میزان رشد قیمت مسکن در معاملات ملکی طی یک سال اخیر بین ۱۸ تا ۱۹ درصد برآورد می‌شود، عددی که هم از تورم عمومی کمتر بوده (تورم نقطه‌به‌نقطه ۴۱/۲ درصدی در تیرماه) و هم از رشد قیمت بازارهای موازی یعنی طلا و سکه و ارز عقب است.

پیش‌بینی تداوم رکود

بازار مســـکن بیش از دو سال است که درگیر رکود تورمی است. این بازار از یک سو طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ رشدهای قیمتی عجیب‌وغریبی را شاهد بود و از ســـوی دیگر با کاهش توان خرید در خریداران مصرفی و کاهش امیدواری خریداران سرمایه‌ای و سفته‌بازان از سوددهی این بازار، به‌شدت درگیر رکود است. برخی کارشناسان و تحلیلگران می‌گویند بازاری که خود درگیر رکود تورمی بود، حالا با ابلاغ قانون جدید «مالیات بر عایدی سرمایه» یا همان CGT نیز بیش از پیش رکود را تجربه خواهد کرد.

براساس این قانون، اشخاص حقیقی و حقوقی که برای کسب سود از محل خرید و فروش ملک، ارز، طلا، خودرو و مزارز اقدام به خرید پیاپی این اقلام می‌کنند و آنها را بلافاصله به فروش می‌رسانند تا کسب سود کنند، باید بخش قابل توجهی از سود عایدی خود را به عنوان مالیات پرداخت کنند. این موضوع می‌تواند انگیزه خرید و فروش در کوتاه‌مدت را از خریداران سرمایه‌ای سلب کرده و آنها را وادار به خرید و نگهداری بلندمدت برای در امان ماندن از مالیات CGT کند، اتفاقی که گفته می‌شود در تعمیق رکود در بازار مسکن موثر خواهد بود.

«نفوذ» و «نفاق» در جبههٔ اصلاحات

ادامه از صفحه یک

این افراد، تغییر ماهوی خویش را - که غالباً برخاسته از منفعت‌طلبی و فرصت‌جویی است - پنهان می‌سازند و در پوشش همان سابقه مثبت و با به‌کارگیری اصطلاحاتی چون «اصلاح‌طلبی»، اهدافی تازه و تیره را دنبال می‌کنند؛ اهدافی که در حقیقت بخشی از پازلی است که دشمن طراحی کرده است.

قـــرآن کریم علت اصلی غلتیدن این افراد در ورطه نفاق را «غفلت» و «تعلل» در برابر انحرافات و گناهان معرفی می‌کند؛ گناهانی که در آغاز کوچک هستند، اما بر اثر بی‌توجهی، همچون ویروسی کوچک که رها شود، به عفونتی بزرگ و مزمن تبدیل می‌گردند؛ تا آنجا که حتی آنان را به انکار مبانی و اصول نیز می‌کشانند. چنان‌که قرآن می‌فرماید: «ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذِينَ أَسَاءُوا السُّوأَىٰ أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِئُونَ» (سوره روم، آیه ۱۰).

از همین رو، ایســـتادگی چنین افرادی در برابر اصول و مبانی اعتقادی و سیاسی، نه تنها عجیب نیست بلکه پیامد طبیعی این مسیر انحرافی است. در فتنه‌های گوناگون، از ۱۸ تیر ۱۳۷۸ گرفته تا فتنه‌های ۱۳۸۸ و ۱۴۰۱ و تا بیانیه اخیر، ردپای این نحله‌های دچار نفاق به‌روشنی دیده می‌شود.

ب) نفوذ

پدیده «نفوذ» از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی، یکی از اصلی‌ترین ابزارهای دستگاه‌های اطلاعاتی دشمن برای ضربه زدن به انقلاب بوده اســـت. ســـرویس‌های اطلاعاتی دشمن آسان‌ترین مسیر نفوذ را در استفاده از احزاب و جریان‌های مســـتعد درون نظام یافته‌اند. در دهه نخســـت انقلاب، سرویس اطلاعاتی شوروی از طریق حزب توده نفوذ خود را پیش می‌برد. ســـازمان CIA آمریکا و موساد اسرائیل نیز با بهره‌گیری از سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و افرادی همچون کشمیری و کلاهی، در پی رخنه و ضربه‌زدن به انقلاب برآمدند.

امروز نیز ســـرویس‌های اطلاعاتی بیگانه همان مســـیر را ادامه می‌دهند، اما نه در قالب بمب‌گذاری و اقدامات میدانی، بلکه از طریق نفوذ در لایه‌های تصمیم‌سازی سیاسی. این نفوذی‌ها با ارائه تحلیل‌ها و برآوردهای نادرست، در پی ایجاد انحراف در مواضع و محاسبات سیاسی کشورند؛ امری که نشانه‌های آن در همسویی برخی مواضع داخلی با مواضع دشـــمن به‌روشنی دیده می‌شود. بنابراین، با توجه به حضور پررنگ دو عنصر «نفوذ» و «نفاق» در این جریان، صدور بیانیه اخیر جبهه اصلاحات ایران نه جای تعجب دارد و نه غیرمنتظره اســـت؛ بلکه امتداد همان مسیر شناخته‌شده‌ای است که از آغاز انقلاب تا امروز بارها تجربه و افشا شده است.

استیضاح انسدادطلبان و طرد تسلیم‌خواهان

ادامه از صفحه یک

پیش‌تر درباره اینان گفته می‌شد در سیاست «رمانتیست» هستند؛ به این معنا که عقل را در پای شیفتگی به «نام مذاکره» - بدون آنکه اساساً فکری برای محتوای مذاکره کرده باشند - قربانی می‌کنند. اما آن‌ها که سیاست را شخصیتی تحلیل می‌کنند، از ارجاع به «مازوخیســـم» هم بهره می‌برند. اینها معتقدند چنان بیانیه‌ای، آن‌هم پس از یک حمله نظامی همه‌جانبه به صدر و ذیل کشور، بیشتر به «لذت از آزار» و «خشنودی از استعمار» در سیاست شبیه است تا اعلام یک استراتژی سیاسی.

۲- جریان استیصال: یک گزاره عقلی معروف می‌گوید مهم‌ترین دلیل برای امکان یک پدیده، وقوع آن است. به این معنا اگر پدیده‌ای در واقعیت رخ داد، دیگر بحث از اینکه اساساً امکان رخداد آن وجود دارد یا خیر، ساده‌لوحانه است. حالا در جنگ ۱۲ روزه، پدیده روشنی به‌وقوع پیوسته و آن اینکه اساساً آنچه واقعاً مانع از تسلط دشمن می‌شود، «مقاومت» است؛ مذاکره، حتماً اگر محتوای خوب و روشن و رو به جلو داشته باشد، خوب اســـت. بهره‌مندی از هر امکان دیپلماتیک هم شرط عقل است، اما گزاره‌ای که می‌گوید هیچ امکانی برای مقاومت وجود ندارد، لذا مســـتأصل و ناچار باید آنچه را دشمن می‌گوید انجام دهیم، بیش از حد ساده‌انگارانه است. ضمن آنکه اظهار استیصال، منطقاً ضد خودش عمل می‌کند، ظاهراً اظهار ناتوانی می‌کنیم تا راهی به گشایش در امور بسازیم، اما به یک دلیل روشن که «سخن را دشمن هم می‌شنود!» عملاً به تشدید همین استیصال کمک می‌کنیم و در این دور باطل گرفتار می‌شویم.

۳- انســـدادطلبان: علاوه بر طرد گزاره‌های تسلیم‌خواهان و پاسخ روشن به جریان اســـتیصال و صدالبته به دشمنان، استیضاح سیاست انسدادطلبان - آن‌هم از پشت بلندگو - از مؤلفه‌های مهم ســـخنرانی روز گذشته آیت‌الله خامنه‌ای بود. برخلاف تسلیم‌طلبان و جریان استیصال، انسدادطلبان ظاهر غلط‌اندازی دارند، اما در تحقق هدف با آن دو گروه اول مشترکند. اگر مهم‌ترین کمبود اسرائیل در هدم ایران را آن اتحاد مقدس و خلأ یک پیوست سیاسی برای عملیات نظامی بدانیم، این جریان می‌تواند به رفع این خلأ و اختلال در آن اتحاد مقدس کمک کند! به‌ویژه آنکه انسدادطلبی عملاً هســـته سخت طرفداران نظام را هدف گرفته است که ایجاد «تردید» در آنان، از ترور فرماندهان خطرناک‌تر نباشد، کم‌اهمیت‌تر نیست. این جریان احتمالاً به این امید که موسی در طور است، طرح ساده‌لوحانه استیضاح رئیس جمهور در شرایط فعلی را پیش می‌کشد؛ احتمالاً به آن امید که خود از سایه برخیزد و در سایه جنگی که اسرائیل بر سر ایران افکنده به آفتاب اجرا و سیاســـت در کشور منتقل شود؛ غافل از اینکه این معرکه اساساً مشابه همان داستانی است که اسرائیل در روز چهارم جنگ (دوشنبه معروف) بنا داشـــت بر سر ایران بیاورد؛ زدن شورای‌عالی امنیت ملی و به‌ویژه سران قوا و ایجاد تشتت و نیز خلأ سیاسی در سطوح بالای اجرایی در کشور! انسدادطلبان و یژگی‌های نســـبتاً روشن اما پیچیده‌ای دارند؛ از سیاست صرفاً ستیزه‌اش را بلدند اما آن را پشت انقلابی‌نمایی پنهان می‌کنند. بعضاً جوان حزب‌اللهی که به دنبال مبارزه است هم اگر صرفاً به نمادها اعتماد کند، با این تصور که در مسیر مقدسی گام گذاشته با آنان همراه می‌شود. اما از ستیزه که عبور کنیم، آنگاه که امر به طرح ایجابی برسد، کمیتشان لنگ است و به همین دلیل مدام مجبورند سر براشند؛ یک زمانی به یکی از همین دوستانی که رجای واقفی به کارکرد سیاست ستیزه داشت گفتم اگر تو روزگاری در جزیره‌ای تنها بیفتی، لاجرم چاره‌ای جز تولید دوقطبی و ستیزه با خودت نخواهی داشت! موسی در وسط میدان و پاسدار تمام‌قد اتحاد مقدس است؛ اما برای انسدادطلبان، احتمالاً موسی در طور و از صحنه به دور باشد به از آن است که در وسط میدان باشد و پاسدار ایران! «سیاست محفلی» از ویژگی‌های عمده انسدادطلبان است؛ غیر از عناصر این محفل، معمولاً دیگران در سیاست یا منحرفند یا به دیده تردید باید به آنان نگاه کرد؛ با ستیزه سایبری منتقدانشان را معمولاً به همسویی با کاستی‌ها و تسلیم‌طلب‌ها متهم می‌کنند و بعضی‌شان البته اهل تفسیر نص هستند؛ موسی هرچه فرمود، می‌تواند به نفع آنان قابل تفسیر شود؛ چراکه اساساً بدبینانه - یا شاید واقع‌بینانه - می‌توان تکرار کرد موسای خوب موسایی است که در طور باشد، نه در میانه میدان!

مدیرمسئول:
محمدامین ایمانجانی
قائم‌مقام مدیرمسئول:
مسعود فروغی
سردبیر:
محمد زعیم‌زاده
تلفن و فکس:
۶۲۹۹۹۴۹۵ (۰۲۱)
کدپستی:
۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶
چاپ:
چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی
نشانی:
خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری
روبه‌روی ساختمان بورس
ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم